

Başkanın Mesajı /*Message from Chair*

Bilgi Hizmetlerinde Çok Kültürlü Yaklaşım

Multicultural Approach to Information Services

Değerli misafirler sevgili meslektaşlarım, TKD ve IFLA'ya bağlı Çok Kültürlü Topluluklar için Kütüphane Hizmetleri Komitesi ile birlikte organize ettiğimiz “**Bilgi Hizmetlerinde Çok Kültürlü Yaklaşım**” adlı panele hoş geldiniz diyor, hepinizi saygı ile selamlıyorum.

Değerli konuklar, tarihsel geçmişleri ve özellikleri ne olursa olsun bugünün toplumları çok kültürlü bir yapıya sahipler. Homojen bir toplumun varoluşu günümüz dünyasında neredeyse imkansızdır.

Bunun nedeni, küreselleşen bir dünyada iletişim kanallarının artması, ekonominin yerel özelliklerinin en aza inmesi ve tüm bunların sonucunda farklı etnik grupların ve toplulukların birbirinden kopuk olamayan bir tarzda yaşamlarını sürdürmesidir.

Ekonominin ve teknolojinin tarihin hiçbir döneminde görülmemiş bir hızla diğer ulusları etkilemesi ile birlikte yaşanan değişim, ekonomik anlamda az gelişmiş ülkelere gelişmiş ülkelere doğru bir göçü doğurmuş, bu nedenle farklı etnik grupların ve toplulukların karşılaşmasına neden olmuştur.

Bunun sonucunda, çok kültürlü ve çok dinli etnik bir yapı bu tür toplumların karşılaştığı problemler arasına girmiştir.

Bu bağlamda çok kültürlü toplumu kısaca, bünyesinde iki ya da daha fazla kültürel topluluğu barındıran bir toplum, şekilde tanımlayabiliriz. Çok kültürlü toplumların her biri farklı biçimler göstermekle birlikte, kültürel çeşitliliğe iki şekilde tepki verebilirler. Ya kültürel çeşitliliği olumlu karşılarlar ve farklı grupların kendi varlığını sürdürmek üzere öne sürdüğü kültürel taleplere saygı duyar ya da bu toplulukları çoğunluk kültürü içerisinde eriterek asimile edebilir. Aslında her iki durumda da çok kültürlü bir toplumda yaşıyorsunuz ama bunlardan sadece biri çok kültürcüdür.

Bildiğiniz gibi, UNESCO 2009 yılının sonunda, IFLA bildirisini çok kültürlü kütüphane manifestosu olarak kabul etti. Bu manifestodan beklenen en büyük hedef, çok kültürlü kütüphane hizmetlerinin doğal kütüphane hizmetleri olarak kabul edilmesidir. Ekonomik, sosyal ve kültürel yaşamı destekleyen kurumların başında gelen kütüphanelerin amacı farklı kültürlerden insanlara kendi dillerinde bilgi ve bilgi ortamlarına erişim olanağı sağlamaktır.

* İstanbul Pera Müzesi Oditoryumu'nda 7 Mart 2014 tarihinde yapılan “Bilgi Hizmetlerinde Çok Kültürlü Yaklaşım Paneli” nin açılış konuşmasıdır.

Opening speech on “Multicultural Approach to Information Services Panel” held in İstanbul Pera Museum Oditorium in March 07 2014.

¹ 15 Mart 2014 tarihinde http://www.ifla.org/files/assets/library-services-to-multicultural-populations/publications/multicultural_library_manifesto-en.pdf adresinden erişildi.

Bunun için kütüphaneler, materyallerinin seçiminde, geliştirilmesinde, sunumunda ve gerçekleştirilen sosyal etkinliklerde, bölgedeki diğer etnik gruplara da anadili konuşan kullanıcılara sunulan hizmetlerin aynısını yapma çabası içerisinde olmalıdırlar. Bu hizmetler için, yeterli bütçe ayırmak, materyalleri sunmak ve insanları kütüphanelere çekmek de tek başına yeterli değildir. Çünkü çok kültürlü kütüphane hizmetlerinde etnik grupların bilgi gereksinimlerini daha iyi anlayabilmek için, etnik grupların kültürünü ve dilini bilen yeni personelin istidam edilmesi gerekiyor. Bu bağlamda şehirde yaşayan farklı uyruklu vatandaşlar arasından gönüllü yardımcı bulma yoluna da gidilebilir. Maalesef Türkiye’de çok kültürlü kütüphane hizmeti anlayışından henüz çok uzayız.

Panele gelmeden önce Hatay ve Diyarbakır il halk kütüphaneleri ile Mardin Artuklu Üniversitesi ve Diyarbakır Dicle Üniversitesi yetkilileri ile görüşüm. Görüşme sonuçları özetle paylaşıyorum:

Diyarbakır Dicle Üniversitesi

Üniversitede Kürtçe yüksek lisans eğitimi veriliyor, Kürtçe kurs var, Doğu Dilleri Merkezi kurulmuş fakat kütüphanede toplam 5 adet Kürtçe kitap var. Arapça konusunda sıkıntı yok. Ancak bağış olarak gelen Kürtçe kitaplar kütüphaneye alınmamış.

Diyarbakır İl Halk Kütüphanesi

Kullanıcılardan gelen taleplerde göz önüne alınarak, Kürtçe, Zaza’ca ve Ermenice yeterince yayın alınmaya çalışılıyor. (Bu tamamen ilgili kütüphane müdürünün inisiyatifi ile olan bir uygulama).

Hatay İl Halk Kütüphanesi

Hatay halen çok kültürlü, çok dinli ve çok mezhepli özelliğini korumaktadır. Hatay’da etnik yapı Sünni Türkler ve Araplar, Alevi Araplar, Ortodoks ve Katolik Hristiyanlar, az miktarda da olsa Ermeniler ve Yahudilerden oluşmaktadır. Ancak İl Halk Kütüphanesinde bu etnik gruplara yönelik hemen hemen hiç kitap bulunmamaktadır.

Mardin Artuklu Üniversitesi

Üniversitede; Kürt dili ve Arap Dili bölümleri var. Kürtçe Arapça ve Süryanice yayınlar alınıyor. Görüldüğü üzere ülkemizde çok kültürlü kütüphane hizmetleri konusunda tamamen kişisel ve keyfi uğramalar söz konusu. Bu konuda Kanada ve İskandinavya’yı iyi örnekler olarak gösterebiliriz.

Sonuç olarak; günümüzde çok kültürlü bir toplumda çok kültürlü kütüphane hizmetleri konusunun ülkemizin eğitim ve kültür politikası içinde değerlendirilmesi bir zorunluluk haline gelmiştir. Aksi takdirde çok kültürlü bir toplumda insan hakları ve düşünce özgürlüğünden yoksun tek seslilikten öteye geçemeyiz.

Ali Fuat Kartal
Genel Başkan
7.03.2014